

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 30 (2151)

Reede, 23. oktoober 1987

Hind 2 kop.

TPI nõukogu

Rektori käskkirjale vastavalt kinnitati alates käesolevast õppeaastast uus instituudi õpetatud nõukogu, kuhu esmakordselt kuuluvad ka kuus üliõpilast:

Allmere, Toomas KO-31
Kaarliõp, Olev AV-51
Liblik, Elar EE-71
Martma, Andres MP-71
Tõniste, Raul LA-31
Voog, Rein TP-51.

Instituudi nõukogu võttis vastu otsuse hakata igal aastal oktoobrikuu keskmise nädala reedel tähistama instituudi aastapäeva ning arutas Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni tähistamiseks tehtavaid ettevalmistusi.

Noorsooühingus

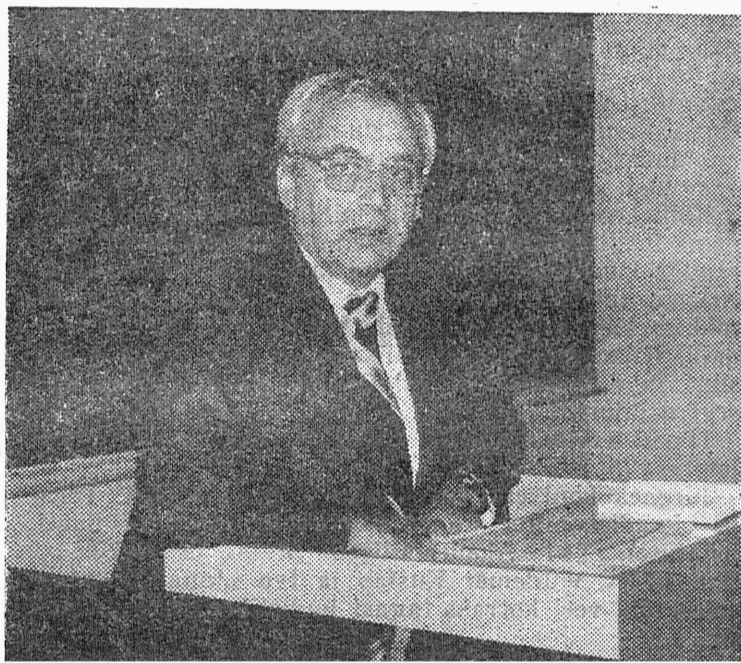
Järjekordsel komsomolikomitee koosolekul kinnitati TPI komsomolikomitee tööplaani uueks õppeaastaks, komitee nimikirja kinnitati uued liikmed. Komsomolisekretär Feliks Mägus tutvustas noorte tootmis- ja teeninduskooperatiivide moodustamise eeskirju. ELKNÜ Keskkomitee vastava määrusega on asjast huvitatutel võimalus tutvuda komsomolikomitees.

Arutati aruande-valimiskoosolekute läbiviimist teaduskondades novembrikuu alguses. Esmakursustele otsustati korraldada aktiivilaager tutvustamiseks neid instituudi ühiskondliku eluga.

Valusa probleemina oli kõne all olukord ühiselamutes, kus elamistingimused endast lugupidavale inimesele endiselt mitteelamisväärsed.

NTSN

9. ja 10. oktoobril toimus Viitna ELKNÜ Keskkomitee Noorte Teadlaste ja Spetsialistide Nõukogu järjekordne tööseminar. Päevakorra põhipunktina oli arutlusel noorsooküsimuste uurimise vabariikliku kompleksprogrammi redaktiooni väljatöötamine ajurünnaku meetodil. Seminaril osalejad löid aktiivselt kaasa Veiko Paalma ja Jaak Uueküla juhitud arutelul. Edaspidi on programmis osalema kutsutud kõik noored teadlased ja spetsialistid, keda huvitab meie noorsoo edasine käekäik. Täpsem informatsioon TPI Noorte Teadlaste JA ja Spetsialistide Nõukogu esimehelt Indrek Saulilt (A III 225).

Professor Uno Liiv esitas TPI muinsuskaitse klubi tegevuse põhisuunad.

MUINSUSKAITSE

Selle kuu neljateistkümnendal päeval asutati ka TPI-s muinsuskaitse klubi. Ega tehnikakõrgkoolgi saa jääda eemale kultuuri väärtustavast ja kaitsvast tegevusest.

Asutamiskoosoleku avasõnad koos rektoraadi õnnistusega lausus õppeprorektor **MATI GRAF**: «Elame uutmise ajajärgul ning käesolev liikumine on jällegi rahva poolt ülestõstetud initsiatiivi realiseerumine.» Järgnevalt arutles ta muinsuskaitse vajaduste ja võimaluste üle tehnilises õppeasutuses ning lahtuvalt meie instituudi spetsiifikast soovitas pöörata peatähelepanu tehnika ajaloole TPI-s ja Eestis üldse, eriti arhitektuurile.

Lühidale ja konkreetsele avakõnele järgnes professor **UNO LIIVI** sõnavõtt, kes tutvustas muinsuskaitse liikumist Eestis, tsiteeris ajalehes «Sirp ja Vasar» 25. septembril ilmunud Eesti Muinsuskaitse Seltsi põhikirja ning pakkus välja TPI muinsuskaitse klubi tegevuse põhisuunad:

- TPI ajalugu, ehitised ja nende kaitse.
- Eesti tehnika ajalugu (ka teistes kõrgkoolides). Kaugema perspektiivina pole võimatu ka analoogiliselt Eesti Põllumajandusmuuseumiga Eesti Tehnikamuuseumi loomine.
- Otsida üles, säilitada ja süstematiseerida Eesti tehnikateadlaste töid.

Kokkutatulnud valisid vastasutatud klubide kuueliikmelise juhatus: **TIIT METUUSALA, LEO OISPÜÜ, VAHER MÄGI, UNO LIIV, LENNART SASI ja ENDEL KASK.**

Muinsuskaitseühvilliste seas oli vaid üks üliõpilane. Kas tõesti peavad instituudi tudengid end liiga noorteks, et

mõelda nii vanadele asjadele? Tegevusetuse jäljed võivad vahel aga olla hulga rängemad mistahes tegevuse tagajärjest ning juba Vana-Hiinas on kirja pandud kaasajalgi järgimisväärt mõte: Tarkus kuulub minevikule, tegevus olevikule ning rõõm tulevikule.

Koosolekul viibinud ainuke üliõpilasesindaja **MEELIS KUUS** (MM-14) vastas lahkesti mõnede küsimustele.

● Kas eksisid auditooriumiga?

Ei, lugesin seinalt kuulutust ning tulin vaatama, mis siin tehakse.

● Tõsi Sind siia ainult uudishimu või oled varemgi muinsuskaitsega kokku puutunud?

Huvi ajaloo vastu on mul ammune ja nüüd juba paar kuud olen ka oma kodukoha, Antsla muinsuskaitse klubi liige. Kooliajal käin kodu harva, seepärast tulingi vaatama, milline on (saab olema) TPI muinsuskaitse klubi.

● Kas siin toimunud üritus sarnaneb sellega, mida ootasid?

Tegelikult huvitab mind Eesti ajalugu laiemalt, mitte ainult tehnika ajalugu, kuid kõik alles ju kujunemas ning kindlasti tulen veelgi muinsuskaitse klubi üritusele, siis juba koos sõbraga, kellel täna ei olnud aega.

Muinsuskaitse klubisse on oodatud kõik huvilised õppejõud ja üliõpilased, kellele Klio juba veidi valatult silma pilgutanud.

Kohaliku jüngrina jagab lähemat teavet Endel Kark kolmanda korpuse ruumis nr. 107.

TÖÖSUVE LÕPETAMINE

Eelmises eestikeelses lehes vaatasime tagasi TPI kombiniposte töösuvele Paide rajoonis. Nii hilja kahel põhjusel, mis õieti küll omavahel ühendasid seotud. Esiteks: varem polnud kombinereid endid veel koolis, aga seljataga kirjutada-avaldata pole ilus. Teiseks: töösuvi lõppes alles nüüd, septembri lõpu ja oktoobri algusega ühes.

JÄRJEKORDNE oli kombinisuvi selle poolest, et see oli juba seitsmes. Rektor Boris Tamm ütles, et ka algusaasta oli üks neist rasketest, kuid poisse see ei kohutanud — muidu poleks ju järgmisel aastal mindud. Paide ATK esimees Vello Vilu rääkis sellest, et varem on tublimad koristanud üle 700 tonni vilja. Tänavune parim, Rein Tamm «Oktoobri» kolhoosist, ületas vaevu viiesaja piiri. Kes nüüd arvab, et see on kriitika, eksib rängalt. See 500 tonni on enam kiitmist väärt kui mõne varasema aasta 700. Teame ju ka, miks: vili valmis külma suve tõttu hilja, koristuse algus hilines mitu nädalat. Ja sagedased vihmad ei lasknud ka (peaaegu) valmis vilja iga päev koristada. Nii kehtibki võrrand 500 > 700.

Niisiis, järjekordne lõpetamine. Rajoon oli parimatele välja pannud raadio-magnetofoni VEF 260. Selle omanikeks said Rein Tamm, Tõnis Nõlve (Tammisaare-nimeline kolh.) ja Ott Licht (sama). Pluss veel üldarvestuses neljas, Rene Maksimovski. Tema kui tublim esimese aasta mees. Veidi odavamad kingitused said kuivatajad, kaks julget lüpsjätidrukut (Anneli Arusoo ja Marika Hallik TK-st, suvel Tammisaare-nimelises) ning autojuht. ERAKORDNE oli tänavune lõpetamine selle poolest, et see

toimus TPIs varasema Paide asemel. Kuigi oma majas, andis instituudi ametlik esindus vähem välja kui rajooni oma. Oige kaalu aitasid jalule seada tudengid.

Instituudi poolt ütles rektor Boris Tamm seda, et tudengitele on töötamisvõimalus tänuväärne. «Vähemalt tahaks loota, et teie ise saite sellest suvest midagi väga olulist eluks kaasa,» pöördus ta üliõpilaste poole. «See, mida te suvel tegite, on meie elu sisu. See on konkreetne töö ja palju tähtsam kui koosolekute pidamisel ja loosungite hüüdmine.»

Rektori sõnadega rõhutatud õige töömehe tunnet toetas ka EKP Paide rajoonikomitee esimese sekretäri Jaan Martini tõdemus: «See, et Paide rajoon lõpetas teraviljakoristuse, oleks olnud mõeldamatu teie tööta.»

Suured saagiumbrid ei tule iseenesest. Ei kolhoosidel, rajoonil ega kombinereitel. Selleks on vaja töötamisjulgust ja -tahtmist. Palju maksab kogemus. Ja veel on tarvis korraldada kombinereid. Selle, viimase ütles välja TPI poiss Aivar Seepõld. Ja tõsi ta ju on. Kui pingerea viimastel postel oli suve kohta kirjas alla 30 tonni, siis ikkagi sellepärast, et nad pidid kogu suve kombinereid töökoja juures passima. «Tegid masina järgmiseks suveks korda,» nagu kommenteeris üks kohalolijatest.

Järjekordse töösuve erakordne lõpetamine toimus TPI VI korpuse 121. audikas (miks mitte aulak, poisid ning arvukas, rajooni majandijuhtidest koosnev Paide esindus väärinuksid seda ju küll?) neljapäeval, 15. septembri pärastlõunal.

LIJ SAMMLER

Paide rajooni esindajalt soe käepigistus ning raadio VEF 260 parimale üliõpilaskombainerile 1987 Rein Tammele.

Kõikide fotode autoriks selles lehes on SVEN ARBET.

INSTITUUDI 51. AASTAPÄEV

PIDUTSESID ÕPPEJÕUD ...

JA ÜLIÕPILASED

Käesolevast aastast alguse saav traditsioon kutsus kõiki tipikaid 16. oktoobri õhtul aulasse kontserdile. Sündmus oli igati tähistamisväärne, esinejad kõik tuntud, tunnustatud..., kuid saalis rahvast vähem kui laval.

Piinlikkustunne hinges võtsid kohaletulnud istet aula mugavates toolides, et kuulata rektor Boris Tamme aastapäevatervitust: «Lugupeetud külalised, esinejad! Ammuks see oli, kui hakkasime uurima oma ajaloo valgeid laike ning leidsime oma sünniaastaks 1936. Aasta tagasi peetud juubelipidu andis mõtte, et sellise akadeemilise asutuse, nagu TPI, aastapäeva peaks ära märkima igal aastal. Instituudi õpetatud nõukogu otsusega tähistamegi nüüd igal aastal oktoobrikuu keskmise nädala reedel oma sünnipäeva.

Aasta peale viiekümnendat juubelit on möödunud sisukalt. Mitmeid muudatusi on tehtud õppeprogrammis, plaanis on eksamite vähendamine studiumi vältel 8—10 võrra. Lõpetajatel tuleb sellel kevadel esmakordselt sooritada inseneriteadmiste eksam. Omavalitsus ei võta aga vedu. See näitab sotsiaalset suhtumist, sest omavalitsus tähendab eelkõige ka vastutust.

Kõik koos püüame akadeemilist haridust viia kõrgema kvaliteedi poole, et insenerid poleks ainult võrandite lahendajad, vaid üldse laia kultuurilise silmaringiga inimesed. Praegu on meil saalis esinejaid rohkem kui kuulajaid, sellele faktile tuleb silma vaadata. Niikaua kui elad, niikaua ka õpid. Aga oleks siin olnud Gunnar Grapsi Grupp, poleks uksest sissegi mahtunud.

Täna veelkord kõiki esinejaid, eriti külalisesinejaid!»

Järgnes kontsert, kus esinesid Eesti Riiklik Tele- ja Raadiokomitee Kontsertorkester Peeter Sauli juhatusel, TPI Akadeemilised Mees- ja Naiskoor, Heli Lääts, Voldemar Kuslap ja Ivo Linna. Esitatud palad tõid veel korra tagasi juubelikontserdi meeleolu.

«Pidage ikka armsaks oma riiki, sünnimaad, instituuti! Palju õnne!»

* * *

Aastapäevauritused jätkusid õhtul Glehni lossis, kus toimus rektori vastuvõtt professorile ning peahoone kuuendas korpuses üliõpilastele korraldatud puhkeõhtuga. Nädalavahetus möödus sportlikus meeleolus.

ISIKLIKKE MULJEID

PEOLT

Kuigi palju mul öelda pole, sest kui mina kohale jõudsin, olid nii üks kui teine juba mõnda aega kestnud. Kuuenda korpuse esimesel korrusel kuulati «Vanemõe» müramuusikat. «Patsiente» oli «Vanemõel» nii palju, et võis vaid aimata, mis nende ülestõstetud käte ja pügama kukalde taga toimus.

Teisel korrusel olid koha leidnud nn. diskooped. Olgugi, et TPI naisperele olid appi tulnud Pedagoogiline Instituut, Kergemeelsuse Tehnikum jt., oli siiski tunda kroonilist daamide defitsiiti, mis õhtu hämardues muutus aina teravamaks. Seetõttu näkkas halvasti, nakkis ainult. Punkarid loopisid tantsupõrandale nõo, et mõni diskoopedu komistaks; keegi õnneks ei kukkunud. Näib, et vähemalt niikaua kui Üliõpilaste Ametiühisus pidusid korraldab (peasi, et midagi olulisemat ei teeks), ei maksa tema laialisaatmisega kiirustada.

JÜRI

juhudiskoline majandus- teaduskonnast

MARATONILT

Seisin dilemma ees — joosta või mitte joosta. TPI II aastapäevajooks (50 km) 18. oktoobril üha lähenes, jooksukilomeetreid endal napilt, kaalukilogramme aga juurde tulnud. Ku kilogrammid korrutada 50 000 meetriga on selge, et distantsil tehtava töö hulka kasvab aukartustäratava hulga kilogramm-meetreid. Aktiivpoolele võisin asetada eelmise aastal kogemused, mõned 20-ne kilomeetrised sõrgid ja asjaolu, et rada viis otse koduvärvast mööda. Registreerusin ning pühapäeva hommikul seadsin sammud spordihoone poole, olles enne jätnud kodustele kindlad suunised täien-dava teenindus- ja toitlustuspunkti sisseseadmiseks.

Karge hommik töötas kurnist päeva, kui 79 vaprat spordihooone ette rivistus. Rahvusvahelist hõngu andsid 2 lätlast ja 3 soomlast. TPI panus polnud sugugi väike: 7 töötajat ja 10 üliõpilast. Ornemat sugu esindas Sirka Lasner Valtu kolhoosist. Oma peremeest oli jälle saatmas eelmisel aastal vapralt distantsi läbinud koeranäss. Täpselt kell kümme, pärast õppeprorektor Valdek Mikkali tervitussõnu, sööstis se kirev jõuk teele, ees viis rasket ringi.

Esimene ring läks hea enesetundega ja üllatuseks alla 50. minuti. Tasapisi hakkas kvantiteet kvaliteedile liiga tegema. Teisel ringil vahetasin

koduses teeninduspunktis higmärja särki, kolmandal hõõrumakippuvad tossud. Poole distantsi peal sain ringiga sisse jooksu juhtijalt. Samm jäi üha tõntsimaks, puujuuri tekkis rajale üha rohkem. Teoreetilist hästi ettevalmistunult teadsin, et organism on ära kulutanud glükovaru ja läks üle energaetiliselt väheefektiivsele rasvade oksüdeerimisele. Rasvade kulutamise olin päri, aga peab see siis nii vaeviline olema. Rahumäe kontrollpunkti teenindava sõber Ülo peas tekkisid ilmselt mingid seosed minu kuju ning naabruses olevate kiirabihaigla ja surnuaia vahel ning ta torakas mulle pihku mingid tabletid. Dopingu-kontrollist ei räägitud, seepärast asusin neid närima. Kas aitas see või miski muu, aga kergemaks läks ja kolmas ring jäi seljataha. Jõudsin jälle kannule soliidse habemega Lemmik Linnule, kellega esimestel ringidel koos jooksin. Tuntud jalgrattamatkaja kurtis, et põlv hakkab häda tegema. Ka minu liigesed protestisid ülemääraste tonnikilomeetrite vastu. Viimase ringi algus mõjus psüühikale hästi. Mäest üles ja oligi silt 42 km 195 m. Hõigati, et minu maratoni aeg on 4 tundi 55 minutit. Üks kolmeaastane jõmpsikas otsustas nii kange mehe proovile panna ning oligi järgneval 60 meetril kindlalt parem. Jätkan möödukalt ja ongi viimased kilomeetrid. Ongi finišikoridor, pistetakse pihku osavõtjadiplom järjenumbriga 58. Aeg 4 tundi 44 minutit vastas planeeritule. Dotsent Urmas Mänd ehituskonstruktioonide kateedrist ja Lembit Pallas matemaatika kateedrist olid juba higi maha pesnud ja näisid reipad välja. Mõlemad oli teinud tubli jooksu. Lembit lõpetas minust ligi tund varem.

Autasustamisel selgus, et viimasel ringil oli Are Mets kehalse kasvatuse kateedrist olnud oma kogenud rivaalidest kiirem ja tõi võidu TPI-le ajaga 3.14.56. Nooremate meeste grupis järgnesid talle TPI üliõpilastest parim Tarmo Selde ja Jüri Muuli. Vanusegrupis 35 kuni 49 aastat olid kolm paremat üldarvestuses Metsa järel järgnevad kohad hõivanud Boris Skorohodov, Rene Meimer ja Mati Rääni. Meimerile anti veel teiste kõrgkoolide parimale ettenähtud auhind. Üle 50-ne aastaste hulgas võitis ka eelmisel aastal osalenud riialane Gunnar Karklin, Heino Sinimäe ja Arvo Tenneri ees. Ainus naisvõistleja Sirka Lasner lõpetas viie ja poole tunniga eelviimasena. Vanim osavõtja oli 1921. aastal sündinud Aleksander Margus, noorim 1969. aastal sündinud TRÜ I kursuse tudeng Jüri Jensen. Parim välisküla oli seitsmendana lõpetanud Juhan Huhtinen.

Isiklikult jäin rahule ja nii-palju kui kuulsin, polnud ka teiste osalejail korraldajatele midagi ette heita. Arvan, et ka TPI-le oli kasuks saanud publicity osavõtjate ja pealt-nägijate hulgas, samuti raadios ja televisioonis. Eelmise aasta jooksu kohta oli osavõtnud soomlaste poolt sõnum meie jooksust rahvusvaheliselt tuntud ajakirjas «Juoksija». Praegust head mainet tasub hoida, midagi annab kindlasti ka juurde nuputada. Näiteks Soomes antakse sellisel tasemel jooksu kõigile lõpetajaile spetsiaalne medal. Ehk võiks kutsuda osavõtjaid liiduvabariikide ja rahvademokraatiamaade kõrgkoolidest. Igal juhul tasub jätkata.

MEELIS IDEOM,
TPI Teadusliku Raamatukogu teadusala asedirektor

SÕPRUSE VÕLU

On üks tõeline väärtus: see on inimese side inimesega.

A. Saint-Exupéry

Kindlustunnet ses rahutus maailmas annab teadmine headest inimestest, sõpradest, kelle olemasolu realiteeti ei muuda kahvatumaks pikad vahemaad ega riigipiirid.

Konstitutsioonipüha nädalal võtsid keemiateaduskonna üliõpilased vastu omi kolleegid Helsingi Tehnikaülikoolist. Kohtumise mõtte algatajaks oli akadeemik Mihkel Veiderma, keda seovad kõrgkooli professori Lauri Niinistöga juba ammuused töö- ja sõprussidemed.

Juba esimene päev kinnitas ammutuntud tõe: äratundisrõõm on kõige suurem rõõm. Südantsoojendavalt meeldiv oli mõlema maa üliõpilastel leida üksteises rohkem tudenglikult sarnaseid kui rahvusest tingitud erinevaid omadusi. Muudugi on hoopis erinevad meie maade ühiskondlik ja majanduselu, kuid selle võrra huvitavamaks kujunesid omavahelised vestlused.

Meil praegu arutlusele olev küsimus kõiki üliõpilasi ühendavatest organisatsioonidest on Soomes lahendatud Soome

Tehnikaüliõpilaste Liidu olemasoluga. Kõnealune liit ühendab kõiki tehnikatõelisi üliõpilasi. Vastavad üliõpilasiidud, mis tegelevad kõikide üliõpilaste elu puudutavate küsimustega, on loodud ka teiste erialade tudengitele.

Tallinna vavalinn muidugi meeldis kõigile väga, aga sisenemist TPI keemia laboratoriumisse saatis lause: «Siin on juba nagu kodus!»

Külalised vaatasid huviga kõiki neid kolbe, katseklaase ja torusid ning esitasid laborites hulganisti asjatundlikke, keemilisi küsimusi. Samasuguse erkka tähelepanu ja asjatundlikkusega reageerisid nad ka akadeemik Veiderma kõnele Eesti fosforiidi probleemidest, tõestades, et mitte ainult meie ei tunne huvi Soome lahete taga toimuva vastu, vaid nemadki on Eestis ja Nõukogude Liidus toimuvaga kursis.

Olles uhked oma ülikoolile, Eestimaaga tutvudes hetkekski ei lahkunud Soome tudengid oma valgetest teklitist. Austavalt rääkisid nood keemiatudengid oma teaduskonnast, mis

on vanim keemiaga tegelev organisatsioon Soomes, asustatud juba 1811. aastal.

Vastukaaluks meie ametlikele ning distantseeritud suhtlemisele üliõpilaste õppejõudude vahel oli väga meeldiv märgata sealset hoopis vabamat suhtlemistooni, nii mõnigi tudeng võis pöörduda professor Niinistö poole lausudes talle «sina».

Kuigi lahkuda oli kahju, jäid kõigile meelde need toredad hetked, see äratundis- ning üksteiseleidmisrõõm koosveedetud ajas ja teadmine, et too kohtumine ei jää mitte viimaseks.

Kinnitamaks neid tõesti kahepoolset meeldivaid muljeid toimunud külaskäigust ei ole sobivamat kui IV kursuse keemiaüliõpilase Ali Harlini sõnad, mis meie tallinlasest lahetaguses kultuuris ja keeles piisavalt kompetentsele lehelugejale loodetavasti mõistetavad ka ilma tõlkinata:

«Tekniikan opiskelu on haastava ja meitä, tekniikan opiskelijoita yhdistääkin halu voittaa ongelmia. Niin onkin aina miellyttävä tavata samoin ajattelevia ihmisiä ja saada heistä ystäviä. Ystävyys syntyy usein pienestä, mutta kasvaa niin, että lopulta se voi siirtää vuoria.»

Külaliste muljeid pani kirja ULLI SATS

Järjejutt TŠEHHI PÄEVIK

21. juulist 11. augustini viibis Tšehhoslovakkia SV-s välispraktikal 20-liikmeline TPI keemikute grupp, mis koosnes kuuteistkümnest KA ja KM eriala üliõpilastest ning neljast õppejõust

Rongisõitu pikemalt kirjeldama ei hakka, küllap teab igaüks isegi, kui ebameeldiv see palavaga on. Sõit kulges siiski eriliste viperusteta (vt. Svejki viperused rongis), välja arvatud see, et meie rong läks Praha asemel Bratislavasse. Kuid lõpuks lahenes kõik ja me jõudsime ettenähtud ajaks Prahasse.

Praha on TSSV pealinn. Elanike arv 1,2 miljonit, pindala 46 km². Annab 10% TSSV tööstustoodangust.

TEISIPÄEV, 21. JUULI.

Ilm oli somp. Jaamahoonne uus ja kaasaegne — poleeritud graniit, varjutatud klaas, kiviparkett. Eskalaatorid. KVETINI, lugesin ühelt klaasukselt. Lilled. Hulk igasuguseid teisigi silte, millest arusaadavateks osutusid VYCHOD, VCHOD, WC.

Meile olid vastu tulnud Richard ja Irene. Saime kätte universaalkuukaardid ja Praha kaardi, meid vabastati kohvritest ja juhiti sujuvalt metroosse.

Praha metroo on puhas, moodsa kujundusega. Vagunid on justkui pesust tulnud. Ei trügita. Sõidetakse piletiga, mis komposteeritakse sissepääsul. Pilet kehtib poolteist tundi. Komposter lööb kellaaja ja kuupäeva.

Väljusime uues elamurajoonis. Ühika nimi on SAZAVA. Lähedal asuvad veel VLATA, OTAVA ja «menza» ehk söökla. Meid majutati 8. korruse kahetoalisesse numbrisse. Igas numbris oli vannituba, WC, esik ja kööginurk ja kuus magamiskohta. Elama asusime viiekaupa.

Ladusime saabunud kohvritest asjad külmkappi ja kogunesime lõunasöögiks fuajeesse.

Söökla oli veel suletud. Igaüks sai toidutalungid ja 100 krooni taskuraha. Aja parajaks tegemiseks käisime ära kohalikus universaalkaupluses. Silma torkas väga lai alkohoolsete jookide sortiment, nende suhteliselt madal hind ja ostjaskonna vähene huvi selle vastu. Meelde jätsime kaupluse lahtioelku aja: 7—19, laupäeval 6—11. Selline on tšehhide elukorralduski: vara magama ja vara üles.

Tudengisöökla teenindati väga kiiresti, pealiskaudsel hindamisel 400 inimest tunnis. Komplektlõuna sisaldas kartulisuppi, kotletti kahe kartuliga, ühte õuna ning teed ja saia vastavalt vajadusele viisakuse piires.

Võib-olla kaldub jutt väga pisiasjadesse, kuid esimestel päevadel tundus kõik huvitavana.

Peale lühikest puhkust algas esimene üritus — jalgsiekskursioon vanalinnas.

Raekoja platsil oli sillutus üles võetud ja majad tellin-guis. Ka kuulus kell oli remondis. Raekojas näidati meile vastuvõtu-, kohtu-, kroonimis- jt. saale, tutvustati lae- ja seinamaalinguid. Jalutasime mööda Tallinna omadega sarnanevaid tänavaid, käisime läbi Juudi GETO, imetlesime vastupäeva käivat kella, Kafka bareljeefi majaseinal. Peatusime Turu platsil, mille keskel asuvas puuris hoiti truudusetuid naisi.

Huvitav, et vanas Prahas polnud majadel numbreid, igal majal oli oma nimi. Aadress kõlas näiteks nii: Turu plats, Kolme Lillia maja.

Edasi liikusime Karli sillale, peatudes ja seda kaunistavate skulptuuride kohta seletusi kuulates. Karli sild on Praha kauneimaid paiku. Mängivad tänavamuusikud, tänavakunstnikud joonistavad portree igast soovijast sõltumata kodakondsusest, tänavatüdrukuid... me ei kohanud.

Oma pompöössuse ja sisekaunistuste rikkusega häämmastas püha Miikaeli katedraal. Väike mäkketõus ja olimegi Kremli väravas. Lipp oli vardas, seega president Prahas.

Ülevaalt avanes ilus vaade. Kohe meie all olid väikesed majakesed tillukeste aedade, pügatud muruplatside, virsiku-, kreeka pähkli ja aprikoosipuudega. Kaugemal Vltava, sillad, punaste katustega majad ning vaeu aimatavad suurpaneelilamute kontuurid. Palju kirikutorne.

Jalutasime läbi Kremli siseõuede püha Vyta katedraalini, mida ehitati 1000 aastat. See on Praha kõrgeim ja ilmselt ka ilusaim. Peen kivipits ja ornament ei saanud kedagi jätta ükskõikseks. Uskumatu, et selle löid inimekad.

Lahkusime Kremlist mööda Kuldset tänavat. Varem elasid seal kullassepad, praegu on suveniiride kauplused ja kohvikud.

Ekskursioon lõppes Staroměstka metroojaamas. Meie mono-liitne grupp lagunes, algas vaba aeg. Kell oli pool seitse. Lahti olid ainult baarid ja restoranid. Jalutasime mööda linna, vaatasime maju, inimesi, autosid. Kaupluse vitriine. Tulime Karli sillale. Ühe kuju all mängis trio: saks, kitarr ja õllepurgist kõristi «Ipanema Girl'i». Noored sakslased istusid paljajalu rinnatisel — jalanõud olid nad ära tüüdanud ja seisid sillutisel reas.

Ühikasse jõudsime pimedas, pool kümme.

KOLMAPÄEV, 22. JUULI.

Päev algas ekskursiooniga Praha Keemiatehnoloogia Instituuti, kus õppisid meid vastuvõtnud üliõpilased. Kuulanud ära lühikeste ülevaate instituudi tegevusest, tutvusime bio- ja silikaatide keemia laboritega. Õppejõud leidsid kiiresti ühise keele. Praha Keemiatehnoloogia Instituut on vanim keemiatehnoloogia instituut maailmas ja asutatud on ta 1705. Rohkem huvitavat meelde ei jäänud.

Lõunatasime üliõpilassöökla. Peale lõunat olime jälle vabad. Sõitsime metrooga Vaclav namestile, Praha keskvaljakule. See on lai tänav haljasvööndi ja klumbidega, millel nooremad turistid tihti istuvad. Mõlemal pool tänavat äride kirjud reklaamid ja vaateaknad. Palju baare, tänavakohvikuid. Kiirustav, uudistav rahvasumm. Ilm oli palav, kaubamajades töötasid konditsioneerid. Ühes näidati muusikavideosid. Astusime neisse tihti.

Kohtasime umbes kahtkümmend kaasmaalast.

Järgneb nädala parast.
THT KOLK,
KM-71

Akadeemik Mihkel Veiderma tutvustab külalistele Eesti fosforiidiprobleeme.

TERE JÄLLE ÜTLEB KÕIGILE KÕIGILE, KÕIGILE TPI PRESSIKLUBI

Kirjatähed, üksikult nii mõttetud, eimidagiütlevad, kogunevad kokku, moodustavad sõnu — ja äkki on neis mõte, on tunded, tujud, mingi kummaline salapära. Oled Sinagi ehk sattunud mõnikord kirjatähe lummusesse? Märganud nende tummade märkide kõnekust, äkilist mõjuvõimu Sinu teadmiste-tahtmist-arvamuste üle? Imetlenud tarkust, mis peidus kirjaridade taga, tundnud selle kaja Sinunigi ulatuvat?

Tuleta meelde! Paljutki oma elus võlgned neile väikestele, kindlas järjekorras paberile trükitud märkidele.

Eks ole ju kõik need mõtted paberile pannud inimekäsi, mõtted, mis pärit inimestelt nagu Sinagi. Ja kindlasti on Sinulgi noid teiste poolt paberile pandud kirjatükke lugedes hakanud peas keerlema nii- ja naasuguseid mõtteid ja mõttekesi, sekka mõned vallatud mõtteuidukesed, mis hoopis imekähku edasi rutanud. Sellisel momendil tahtnuksid hüüda: «Oo peatu, hetk!», et võiksin hommegi veel olla nende suurepärase mõtete omanik.

Nüüd väike sõbralik nõuanne: ON SIIN SEE KOHT, ON SIIN SEE PAIK, kus igatsetu võimalikuks.

TPI PRESSIKLUBIS võib igaüks avaldada ja jäädvustada oma mõtteid, arvamusi ja ettepanekuid, suuliselt või kirjalikult, võib vaielda, arutleda, suhelda huvitavate inimestega siin- ja sealpool instituudihoonet.

Tulge, endised, juba kogemustega kirjutajad ning kõik need, kelle hinges eelnevad kirjaread väikseimagi kellukese helisema panid.

Tulge, ja pidage meeles: kirjutamist on kergem õppida kui mõtlemist!

Lühidalt ja konkreetselt siis nii:

TÄHELEPANU! TÄHELEPANU!

AINULAADNE VÕIMALUS!

2. novembril toimub uute liikmete registreerimine **PRESSIKLUBISSE!**

Tulge kõik, keda huvitab vaheldusrikas ajakirjanikuelu — väliskomanderingud, pressikonverentsid, vastuvõttud, aga ka unetud ööd kirjutusmasina taga.

Vajalik kirjutamissoov. Väljaõpe kohapeal.

Toimetus

A III 204

FOON. ENERGIA. RÜTM.

Tundub, et internatsionalismiprintsiibiga meie näitustekorralduses on lood kombes: ühtaegu on Tallinnas võimalik tutvuda nii Gruusia kui Soome, Lääne-Saksa ja vene nõukogude kultuuriloomingutega. Eestlast millegagi üllatada on raske. Peter Nageli kõrvale on meil pakkuda oma hüperrealistid ja slaidimaalijad Aelita Lentovskaja kõrvale oma abstraktsionistid, kellega ollakse harjunud ja isegi rahul. Meie väikeses kultuuriruumis tekitab iga väljaspoolt tulev kunstinahtus kaksipidi suhtumist: uus tuul värskendab, aga me peame olema ka küllalt konservatiivsed, et säilitada oma nägu.

Aelita Lentovskaja ja Peter Nageli näitused sattusid Tallinnas ühele ajale juhuslikult, moodustasid aga oma dialektilises vastandlikkuses huvitava võrdluspäari. Peter Nageli loomingus võime näha klassikalist saksa täpsust, Aelita Lentovskaja abstraktsed maalid jäävad aga hoolimata elegantist ja väljapeetusest ehedalt venepäraselt uljasteks.

Tammsaare majamuuseumis, kus Moskva naiskunstniku tööd praegu väljas, võib näha kaheüheksa eksponeeritud maale — osa on traditsiooniliselt raamis, teisele osale on antud inimese kehakatte kuju. Reklaamis nimetatakse neid **kleidimaalide** gudeks. Kas töö on raamis või naisel seljas, pole Lentovskaja jaoks oluline, maaliks jääb ta ikka. Näitusel eksponeeritud kleididel on juures omaniku nimi, neil saab teada, et tualetid kuuluvad Liidu juhtivatele naismuusikuile (Jelena Obrastova, Natalja Gutman, Eliso Virsaladze jt.). Kleidid on mõeldud laval esinemiseks, on kontserttuleid. Kleit, mis oma loomulikus olekus asub rambivalguses, vaatajast kõrgemal, eelkõige aga naisel seljas, peab näituseruumides muutama iseseisvaks kunstiteoseks. Kas ta tuleb toime, kas ta kannatab välja selle täistähelepanu, mis laval on jaotatud muusika, muusiku, kontserdipidulikkuse vahel?

Kleidid on maalitud konkreetset isiksust silmas pidades. Samas on tähtsal kohal ka maali nimi, igas kleidis väljendub kunstniku arvamusi rüü omanikust. Püüdes esile kutsuda elamust oma elamusest, loodab kunstnik abstraktsete märkide abil rohkem ära öelda, kui konkreetset infot kandvate kujundite vahendusel.

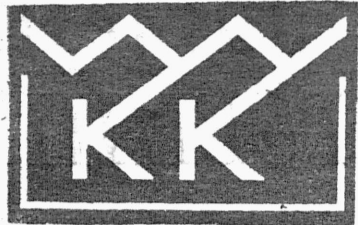
Värvi kannab kunstnik materjalile sõrmega või laseb langeda otse tuubist. «Pildid on nagu lapsed, neid peab kasvatama kui nende loomulike arengule ei tohi vahele segada.» ütleb Lentovskaja.

Looduse loomulikkus, juhuse paratamatus on Lentovskajale olulisim loomingupõhimõte. «Minu ideaal on luua nagu pakane tekitab jälililli aknale...»

Inimesele, kellele on südamelähedasem ja mõistetavam Peter Nageli filigraanne fotolikkus, võib Aelita Lentovskaja emotsionaalsus tekitada võõrastust, sest inimese siseilma on tülilikkam siseneda kui mõistusepärasesse objektiivsesse reaalsusesse.

Oma silm on kuningas. A. Lentovskaja näitus «Foon. Energia. Rütm» A. H. Tammsaare majamuuseumis Kadriorus Koidula tänav 12a jääb avatuks oktoobri lõpuni.

TIINA JÖGEDA

JÄRELMÕTTEID KARTULIPÖLLULT

Paljud lugejad võib-olla ei teagi, et kõrvuti akadeemiliste mees- ja naiskooriga tegutseb TPI katuse all ka pelgalt rahvakollektiivi nimetus kantdev TPI KAMMERKOOR. Kuid... — andke aega atra seada!

Meie koor on üks TPI nooremade koore. Mõõdunud aasta detsembris oli meil ümmargune tähtpäev — 20 aastat möödus hetkest, mil grupp lauljaid mees- ja naiskooriga aluse TPI kammerkoorige. Selle aja jooksul on paljud korda saadetud. Esinetud on Leedus, Lätis, Permis, Abhaasias, Ungaris ja mujal. Ereda mälestusena püsivad mees- ja naiskoorige lauljate säravad silmad Tampere koorifestivalil kõrgeima tunnustuse saavutamise järel.

Peale juubelihooaega on TPI KK kõvasti noorenenud. Üle tüüki aja on jälle ligi 80% lauljatest, kes ka koorile oma praeguse ilme annavad.

Tänavune hooaeg töötab kaasa tuua reisi Moldaaviasse, Saaremaale, Viljandisse ning Vilniusse üliõpilaslaupeole. Repertuaar on sellel hooajal küllaltki laiahaardeline ja huvitav ning hõlmab renessansiaegset muusikat Inglismaalt ja Itaaliast, Saksa romantismi, Soome ja Rooti rahvalaulude töötusi, Eesti- ja Nõukogude klassikute ja kaasaegsete heliloojate loomingut. Erinevalt eelmistest aastatest on sellel aastal KK kavas ka palju kergemat kooriloomingut (spiraalid, R. Valgre jt.).

Koori praegune peadirigent Karin Aun tuli TPI KK ette esmakordselt 1975. aastal. Kõrgkooli, kuidas ta kavatses kogu selle ulatusliku repertuaari koorile selgeks õpetada. «Laule on muudugi palju, kuid ajalugu näitab, et kui lauljad on hingeaga asja juures, siis selliseid probleeme üles ei kerki. Ootan koorilt sel hooajal palju.»

Lisaks peadirigendile proovib juba teist hooaega koori kallal kätt Eevi Eespere, kes samuti paistab kooriga rahul olevat. Koor ise paistab ka endaga rahul olevat. Kuid jäätame selle juba lugeja otsustada. Oma silm-kõrv on ikka kuningas!

AARNE SOLVAK,
kammerkoori laulja

Põllupäev keset septembrikuud. Teeme lõket ja põletame ühte vana autokummi ja kartulikasti, saab sooja. Keegi rääkis, et kartulikaste ei tohi põletada... kurat temaga. Ilmad on sandid, päev otsa udutab, jahe on. Põld ei kannan enam ei meid ega traktoreid, rootor ei viska ka enam kartuleid välja. Okei, teeme lõket. Kaks tühjendatavat on otsas, umbes kaks veel ees. Täpselt ei tea, kauaks kartulit jätkub. Põllud näivad siin olevat lõpmatud. Igatahes on kergelt juba üle visanud, mitte just kartulinõppimine, vaid töö-rütm. Sõidame igal hommikul siia Kuusalu-maale, kell seitse on TPI-maja eest väljasõit. Igapäevane käritamine tüütav ära. Esimesel päeval, kui tulime, oli mitmel poisel kitter kaasas, et õhtuti saaks lõbusam olemine. Räägiti ju, et kolhoosipäevadega õpib kurasus üksteist tundma. Kõrgkooli küll mitu korda öömaja järele, ei vastatud. Nojah... tegelikult ei lähe see suur sõidutamine ju kellelegi maksma, las rikas. Kuusalu kolhoos pekib...

Kui aus olla, ei ole need päevad siin üldsegi nii hallid. Meil on näiteks Eda. Eda on nooruke, natuke kurja häälega brigadir, aastat kaksikümneend viis vana. Edal on alati hall baret ja sinine jope. Hommikul loeb see naisterahvas meile maadükid kätte, päeval märgib kartulivakatäisi ülesse, õhtul jagab toidutalonge. Ühesõnaga — tema on pealik.

Teeme lõket. Oleme oma-arust vist juba üliõpilased, tulime põllumajandust abistama, see on rebaste traditsioon. Mis siis ikka...

Maailmas juhtub palju naljakat. Naljakas on näiteks kuu aega vanast «Poliitnikumist» lugeda, et «rannalähedasemas Kuusalu kolhoosis on tudengite majutamiseks leitud küllalt head tingimused.» Ohoo! Edasi kirjutatakse ka põllule toodavast supist, «suhoi pajokist».

Elu on ikka kahepealine, kahenäoline. Ei ole meie päris stahhaanovlikud kartulivõtjad, ega pole ka kolhoos nagu suur hoolitsev emalõvi. Kõik taandub reaalsusele, argisele ja päris keerulisele. Niisamuti kui meie soojendame end tööajal lõkke ääres, niisamuti kirjutatakse mõningaid asju teistpidi.

Selle turtusava mõtiskluse otsa võiks hoopis midagi optimistlikku öelda. Praegu põlemiseeritakse üliõpilastele ümber, mingil loengul seda, meile repsidele juba räägiti. Kas seda suurt lehte vaja ongi. Oleks ennem oma kooli leht, armas ja õiglane.

INTS
(LE-12)

1. Rakendusmajandusteaduste õpetamise meetoodika uutes majandamistingimustes: ENSV kõrgkoolide tead.-met. konv., (Tallinn, 22. mai 1987); Ettekannete teesid / ENSV Rahvamajanduse Juhtivate Töötajate ja Spets. Kvalif. Tõstmise Inst.; [Vast. toim. V. Volt]. Tln., 1987. 83, [1] lk.: ill.

M. KASEOJA,
TPI Teadusliku Raamatukogu toimetaja

TÄHELEPANU ÜLIÕPILASED!

HAKAKE DOONORIKS
ISE NING KUTSUGE KA
SÕPRU KAASA!

Ootame teid hea tuju ja terviseiga meie instituudi doonorite päevale, mis toimub TPI spordihoones 29. OKTOOBRIKELL 9—12.

PRS TPI algorganisatsioon

TOOMAS SEINRE

16. 02. 65—17. 10. 87

IN MEMORIAM

Traagilistel asjaoludel hukkus meie hea sõber Toomas.

Toomas lõpetas Tallinna 21. keskkooli inglise keele süvaõppeklassi. Ta oli rõõmus ja suhtlemisaldis rühmakaaslane, hea spordimees, aktiivne üliõpilasklubi liige.

Peame kalliks tema mälestust.

Opperühm EE-53 ja rühmajuhendaja

TRAGILISTEL ASJAOLUDEL ...

Lapsepõlvest peale, läbi pikade kooliaastate, on meid õpetatud kaasinimest austama, armastama ja usaldama nagu iseenast või veel rohkemgi, kuid... ettevaatust!

Neljanda septembri õhtul seisid Tallinna kesklinnas Viru väljaku taksopaatuse koos teiste paljude ootajatega ka kaks noormeest. Nähes järjekorra lootusetult pikkust ning soovides rutem koju jõuda, otsustasid nad minna kino «Sõprus» juures asuvasse taksopaatusesse lootusega sealsele lühemale järjekorrale.

Omavahel vesteldes ei märganudki nad kohe, et hotelli juurest järgneb neile lühemat kasvu meesterahvas, kes peagi jõudis noormeeste kõrvale ning püüdis nüüd keskustelu alustada. Tundmatu indiviid esines enekindlalt, bravuurse toonil, hoobeldes oma üleolekuga. Kuna sõbrad ei soovitud võõraga pikemas vestlusesse laskuda, ütlesid nad end kiirustavalt ning soovitasid tülitajal lahkuda. Too jätkas aga tummana oma teed nende kõrval. Ja äkki, ootamatult, salakavalalt, ebanormaalselt motiveerimatu noalööki!

Kiirabi! Miilits!
Kannatanu toimetati haiglasse, operatsioon, teine, kol-

mas... Tervis kord paranes, kord halvenes, arstid küll püüdsid, kuid ei suutnud noormehe elu päästa.

Miilitsad tabasid selle psühhoneuroloogilast sundravilt põgenenud vaimuhaige inimese juba samal õhtul, kuid juhtunu ei saa oletatuks ega ole ta ka ainuke selletaoline viimaste aastate õnnetusjuhtumite hulgas.

Meie miilitsa- ja meditsiiniorganid pööravad siiski veel liiga vähe tähelepanu kontrollile vaimselt haigete inimeste üle, mis tähendab eelkõige ülejäänud elanikkonna elu tõsisesse ohtu seadmist mõnele, ühiskonnast karmilt isoleerimist nõudvate indiviidide poolt.

Kas tõesti ei aita juba neist mõttetuist ohvreist, et tugevdada tunduvalt kontrolli psühhilistelt haigete inimeste üle meie ühiskonnas? Nüüd juba aasta aega kestnud prestroika käigus oleks aeg asuda ka selle probleemi lahendamisele.

Kuni see kõik on veel endistviisi, talitagem õhtuhämarduses võõra inimesega kohtudes vanarahvatarkuse «Parem karta, kui...» järgi.

TOOMASE SÕBRAD

punt tudengeid, keda seob ühine huvi kaugele maade vastu. Oma silmaga saab neid paraku küll väga harva näha, kuid seda väikest puudust kompenseerivad kohalikud kohtumised rajataguste noortega.

Hmselt annab ühine teelaauõhtu meretaguse maa kohta rohkem huvitavat infot, kui seda suudab Soome TV koos Yleisradioga.

Kui internatsionaalsele tegevusele lisada põhjalik tutvumine Eesti ja Tallinna ajaloo, vanade rahvatraditsioonide ja tudengikommetega, võib Interklubi pidada üpris asendamatuks vaba aja veetmise vormiks, rääkimata seejuures klubi seltsielu koordineerivast ideegrupist «Vikerkaar» või alkoholivabast valgu probleem-laborist.

Mis INTERKLUBI tegelikult on, saad Sa teada neljapäeval, 29. oktoobril, kui tuled IK refaamiõhtule, mis algab «EVA» klubis kell 19.00.

AARE VAALMA, LA-71

Tipikas, kas sa tead juba, mis on interklubi?

INTERKLUBI — mis selle (liit-) sõna taga küll peitub? Esiteks INTER. Jalgpallifanaatikule tähendab see kindlasti lühendit kuulsast Milano meeskonnast «Internazionale», või siis ka samanimelist klubi Bratislavast.

KLUBI on aga üsnagi lai mõiste. Tuitav on ta alateht biitlitiga seonduvast Cavern Club'ist ja lõpetades Paide rajooni kuuetuhandeliste lüpsjate klubiga.

Kui need (liit-) sõnad aga kõigi reeglite kohaselt liitsõnaks koondada, siis ei teki enam kaksipidi mõtlemist. INTERKLUBI — see on mõnus